

Rapport

13/10/2025

Reactie op het vervolgonderzoek naar tijdsafhankelijke tarieven en injectie van de distributienetbeheerders

Tijdsvariabele nettarieven

28 oktober 2025

Om deze beslissing te duiden is het goed om eerst de recente wijzigingen te overlopen die doorgevoerd werden in de elektriciteitsfactuur op laagspanning. Een elektriciteitsfactuur is steeds opgebouwd op basis van een aantal componenten. De energiekost in functie van het gemeten verbruik (in kWh) vergoedt de energieleverancier. De nettarieven worden aangerekend om de aanleg, onderhoud en beheer van het elektriciteitsnet te betalen alsook voor de vergoeding van de openbare dienstverplichtingen en toeslagen. Daarnaast zijn er nog de heffingen van de overheid zoals BTW.

Capaciteitstarief

In 2023 werd het capaciteitstarief ingevoerd. Aanleiding voor deze wijziging was voornamelijk de voorbereiding op een steeds verdere elektrificatie voor de gewenste energietransitie. Meer elektrificatie vraagt een grotere netcapaciteit en dus grote investeringen. Deze netinvesteringen kunnen echter beperkt worden indien de energievraag kan gespreid worden en meer afgestemd wordt op het aanwezige aanbod, waaronder een steeds groter wordend aandeel hernieuwbare energie.

Voor 2023 werden de nettarieven bepaald werden in functie van het verbruik (in kWh). Sinds de invoering van de capaciteitstarief wordt een aanzienlijk deel van deze nettarieven aangerekend op basis van je piekvermogen (in kW). Dit piekvermogen is de grootste hoeveelheid energie die je gelijktijdig afneemt gedurende de gefactureerde maand. Op die manier wordt gestimuleerd om grote elektrische afnames niet gelijktijdig te laten doorgaan.

Het recente evaluatierapport van VNR bevestigt dat het capaciteitstarief effectief stimuleert om het elektriciteitsverbruik te spreiden en zo het distributienet minder te belasten. Voornamelijk netgebruikers met hoge maandpieken (bv EV-laders) hebben hun gedrag blijvend aangepast. Het capaciteitstarief maakt zelfverbruik bij netgebruikers met zonnepanelen minder interessant, maar ook met het capaciteitstarief blijven zonnepanelen een zinvolle investering. Het capaciteitstarief doet de operationele kosten van warmtepompen dalen en verhoogt daardoor hun rentabiliteit. De impact van het capaciteitstarief op de levering van flexibiliteit is genuanceerd, vermits het mogelijks wel een maximale afname kan afremmen tijdens uren met lage prijzen.

Time of Use

Parallel met de uitrol van het capaciteitstarief werd door Fluvius, op vraag van VNR, in 2022 een studie opgestart naar het potentieel om via tijdsvariabele nettarieven verder op het gedrag van de netgebruikers in te spelen. Het capaciteitstarief zorgt immers voor een spreiding of aftopping van de afnamepieken, maar heeft niet de mogelijkheid om grote afnames te sturen naar gewenste tijdszones. De huidige totale netbelasting stijgt op dit moment in de ochtend, krijgt een dip in de namiddag (mede door zonne-injectie) en stijgt daarna naar een avondpiek om daarna te dalen naar de nacht. Voornamelijk in de winter is de avondpiek problematisch. Tijdsafhankelijke nettarieven zouden samen met het capaciteitstarief tot een meer kostenreflectieve aanrekening kunnen leiden en zo de netkosten door gedragsverandering beperken. Door het nettariaf in tijdszones met weinig netbelasting te verlagen, worden netgebruikers beloond om op die momenten hun grote energie-afnames te doen. Bij de oplevering van de studie in 2023 werd aangegeven dat er nog nood aan meer representatieve en diverse verbruikersdata, zoals meetgegevens buiten de coronaperiode en van netgebruikers met dynamisch contract of een thuisbatterij. Ook was er toen nog geen zicht op het effect van de invoering van het capaciteitstarief.

In de vervolgstudie in 2024-2025 heeft Fluvius meerdere tientallen scenario's met verschillende tijdsblokken met dal, piek en superpiekperiodes doorgerekend en hun effect geanalyseerd.

Dit zijn 4 tijdszones (in winter 5) met dal, normaal, piek en superpiekperiodes die overeenkomen met stijgende nettariaf (kWh-deel) om het verbruikersgedrag te sturen naar zones met lage nettariaf. Er wordt ook een piekreductie voorzien in de zonperiode waarbij de maandpiek beperkt wordt doorgerekend in het capaciteitstariefdeel. Fluvius kan uit de analyse concluderen dat dit voorstel de klanten met opkomende technologieën (PV, EV, Warmtepomp, flexibiliteitssturing) incentiveert om hun verbruik te schuiven en de impact op het net te verminderen. Fluvius stelt voor om exacte waarde van de verschillende parameters pas kort voor de implementatie vast te leggen.

ODE opmerkingen

ODE heeft deze studie mee opgevolgd en input en inzichten meegegeven vanuit de leden. ODE is van mening dat Time of Use een impliciete flex-maatregel kan zijn die het afnamegedrag van verbruikers kan beïnvloeden. Vermits de analyse gebeurt op basis van historische data bij ongewijzigd beleid, zal mogelijks het ideale tariefplan qua kostenreflectiviteit niet het optimale zijn. Vanuit ODE beschouwen we ook markt-verstorendheid en communicatieve eenvoud als zeer belangrijke keuzeparameters.

Het vergroten van het huidige kWh-aandeel (/ - 20%) bij de nettarieven om voldoende incentive te geven, vindt ODE geen goed idee in het kader van de gewenste elektrificatie in de energietransitie. ODE is, net zoals Fluvius, geen voorstander om deel Openbare dienstverplichtingen mee te nemen in Time of Use. Voor deze factuurcomponent in de factuur zou een lastenverschuiving moeten voorzien worden.

ODE wenst de term super-piek niet introduceren bij de klant. Leg liever de focus op het gewenste gedrag en spreek over een superdal. Door het supprimeren van de superpiek worden de tijdsblokken voor het hele jaar gelijk en zullen meer klanten zich aanpassen.

De introductie van een piekreductie is essentieel in dit voorstel en we zijn van oordeel dat we hiervoor niet hoeven te wachten tot implementatie Time of Use. Onder piekreductie wordt verstaan dat bij lage energieprijzen de piek niet volledig wordt aangerekend, maar bijvoorbeeld slechts voor de helft om zo op momenten met veel energie, de consumptie te stimuleren. Ook één maximumbedrag €/kW/maand voor gans Vlaanderen zal de communicatie én implementatie van flexproducten vergemakkelijken.

Ten slotte zou voor het begrip van de klant en energieleverancier een alignering van de tijdsblokken met bestaande dag/nachtregimes en met Wallonië een meerwaarde zijn.

Advies Vlaamse NutsRegulator VNR

De vervolgstudie van Fluvius is voorgelegd aan de VNR en deze is tot volgende besluiten gekomen: Het vroeger ingevoerde capaciteitstarief zorgt voor het gewenste effect om de energieverbruiken te spreiden en zo het net minder zwaar te belasten. Er wordt verwacht dat het effect nog zal vergroten door de stijgende aanwezigheid van elektrische wagens en slimme sturingen.

De VNR is ook overtuigd dat tijdsvariabele nettarieven een bijkomende stimulans kan zijn om verbruiken te spreiden weg van de pieken. De studie bevat echter nog geen sluitende impactberekening van baten en risico's. Hoeveel netinvesteringen kunnen vermeden worden, kunnen er mogelijks nieuwe pieken ontstaan door de wijziging? Het is onduidelijk voor de VNR of de baten opwegen tegen de bijkomende complexiteit en extra implementatiekosten.

De VNR (en Fluvius) zijn eerder voorstander om de tijdsafhankelijke kWh-signalen over te laten aan de energieleveranciers en dus de energiekost in de factuur te laten variëren volgens tijdblokken. Dergelijke contracten zijn recent reeds geïntroduceerd in de markt, naast de dynamische contracten.

De VNR ondersteunt het voorstel van Fluvius om verdere stappen richting impactstudies te aligneren met hun volgende investeringsplannen.

Ook vraagt de VNR aan Fluvius om het potentieel van tijdsafhankelijke nettarieven op kW als verfijning van het bestaande capaciteitstarief verder op te volgen.

Voor de Time of Use studie van Fluvius : de [volledige studie](#) en de [executive summary](#).

Ten slotte ook nog het [evaluatierapport](#) capaciteitstarief van de VNR.